PORSGRUNN KOMMUNE

Handlings- og økonomiplan 2027-2030

Bystyret 22.10.26

PORSGRUNN KOMMUNE

Bakgrunn for forslag HØP 2027 - 2030

- Vedtatt HØP 2026 – 2029
- Tertialrapporter 2026
- Strategier og mål i vedtatte planer
- Oppdatert demografi, økonomi og behov i tjenestene

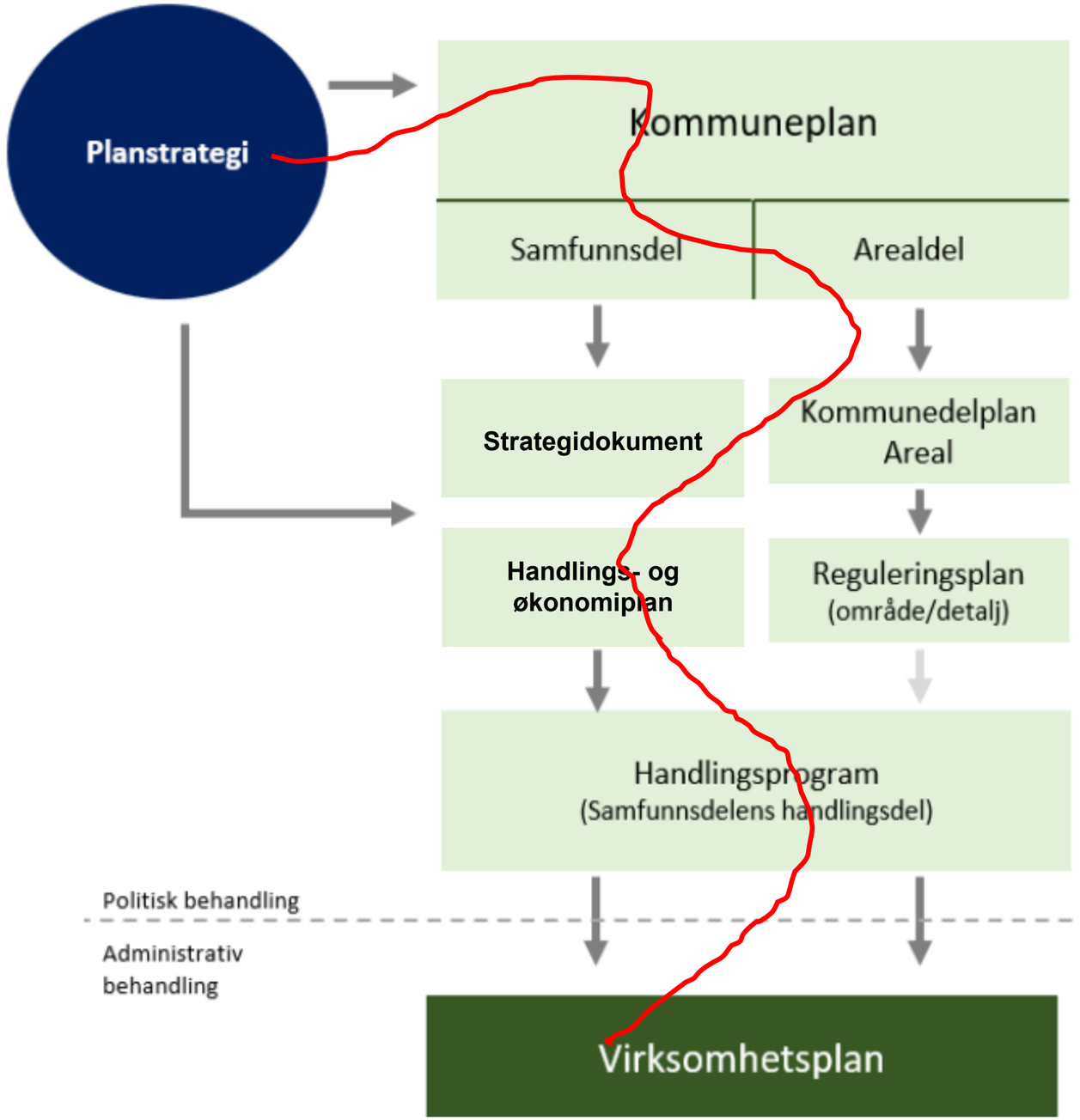
Kommunene gir Norges viktigste velferdstjenester – med de penger vi har..

PORSGRUNN KOMMUNE

Følge opp vedtatte planer og strategier

Prioritere på bakgrunn av oversikt og innsikt

PORSGRUNN KOMMUNE

Vedtatte overordnede satsinger

- **Omstilling** i møte med demografiske endringer
- Forebygging og reduksjon av **utenforskap**
- Håndtering av **vedlikeholdsbehov**
- Styrket **styring, ledelse og gjennomføringsevne**

- Næringsplan
- Pårørende som ressurs
- Kvinnehelse
- Ledende innen idrett og fysisk aktivitet
- Arbeidsinkudering

Økonomisk stabilitet gir trygghet

- Stram drift og begrenset handlingsrom – må **prioritere kjerneoppgaver**

- **Økonomiske nøkkeltall** – gir rammer for å sikre stabil, trygg og langsiktig drift
- Minstenivå på **netto driftsresultat**
- Sterkt disposisjonsfond løser ikke omstillingsbehov – tjenester må tilpasses demografi
- Høyt investeringsnivå – viktig for å tilpasse tjenester til endret demografi
- Økende lånegjeld - må sees opp mot faktisk tåleevne og inntekter fremover

- **Være i forkant av omstilling** – sikre planlagt og kunnskapsbasert innsparing
- Lagt inn omstilling fra 2028

De ulike områdene – utfordringer og strategier i stort

Helse og mestring

- Strategisk tyngdepunkt i HØP – viktig å forebygge økende press på tjenestene
- «Mestre eget liv» lengst mulig – for å hindre behov for kommunale tjenester

Oppvekst

- Håndtere redusert behov og overkapasitet som følge av færre barn
- Færre og større enheter/ fagmiljø, tidlig innsats og forebygging

Samfunnsutvikling

- Møte demografiske og økonomiske endringer ved effektiv og konsentrert arealbruk
- Eiendomspolitikk som forebygger press på tjenester innen helse og mestring
- Mobilisere frivillighet og lokalsamfunn

PORSGRUNN KOMMUNE

Menneskene og organisasjonen er avgjørende

- Sikre riktig kompetanse og nødvendig interkommunalt samarbeid
- Ha godt arbeidsmiljø, partsamarbeid og nærvær for lavt sykefravær
- Styrke ledelse, virksomhetsstyring og samhandling

- Jobbe mer kunnskapsbasert og gjøre **tydeligere prioriteringer** på bakgrunn av analyser, oversikt og innsikt i tjenester og organisasjon

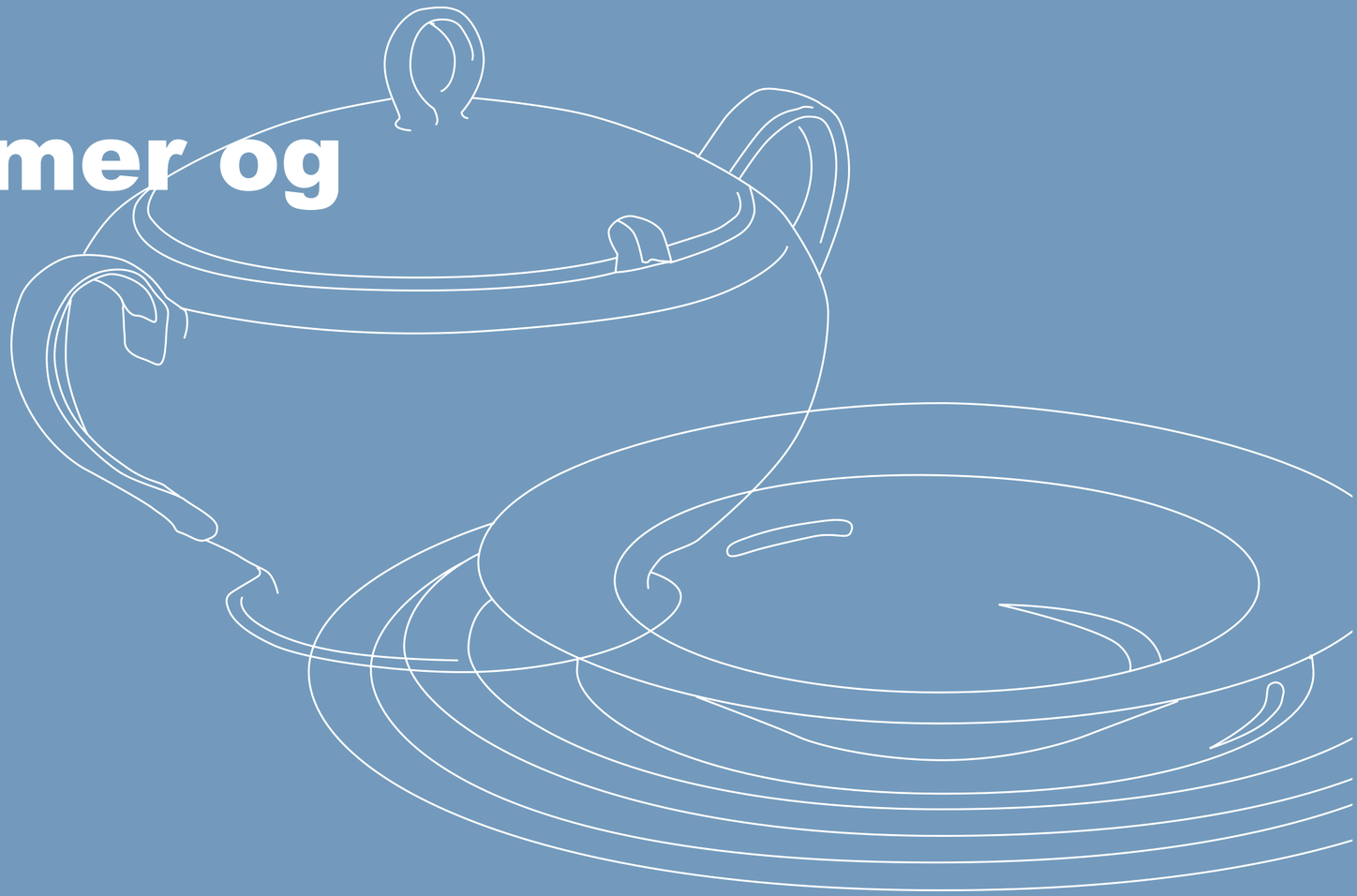
Strategier for ansvarlighet og omstilling

- **Tilpasse tjenester** etter innbyggeres behov og befolkningssammensetningen
- Holde fast ved **økonomiske nøkkeltall**
- **Forebygge fremtidig press** på tjenestene – særlig innen helse og mestring
- **Jobbe på nye måter** og prioritere **de som trenger oss mest**
- Jobbe kunnskapsbasert og være i **forkant av omstilling**

=> Tenke langt og handle nå

PORSGRUNN KOMMUNE

Økonomiske rammer og prioriteringer

PORSGRUNN KOMMUNE

Status pr 2. tertial 2026

Budsjettert netto driftsresultat

Ca. 90 mill. kr

2,2 % av driftsinntektene

Uendret fra status etter 1. tertial

PORSGRUNN KOMMUNE

Merforbruk i tjenestene pr 2. tertial

Rammeområde	Avvik
Helse og omsorg	23,8
Barn, unge og kultur	12,4
Miljø og byutvikling	2,5
Politikk og administrasjon	−2,7
Samlet merforbruk	**36,0**

PORSGRUNN KOMMUNE

Hovedmomenter Statsbudsjettet 2027

- **Frie inntekter (Skatt og rammetilskudd)** øker noe som signalisert i kommuneproposisjonen, men i nedre sjikt – som i fjor.
- Porsgrunn kommune blant de som fikk **mest økning i overføringene** fra staten blant nærliggende kommuner (særlig knyttet til demografi) med **økning på 5%.**
- **Deflator** (samlebegrep på pris-, lønn- og pensjonsvekst) er på **3,8%**
- Ytterligere **svekkelse** av refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester.
- Statlige midler til **nitrogenrensing** er fremdeles ingen sted å se.

NB: Inntektssystemet gir *NETTO* utjevning

- Inntektssystemet fra staten gir netto utjevning:
  - + Økt behov i pleie og omsorg
  - - (MINUS) redusert behov blant barn og unge
  - = Rammeoverføringen fra staten
- Staten forutsetter at kommunen flytter **krone for krone** mellom tjenesteområdene ettersom behovet forandrer seg

Staten er raus – men ikke dum!

PORSGRUNN KOMMUNE

Budsjettforutsetninger

- Eiendomsskatt uforandret med ett bunnfradrag på 1,3 mill. kroner.
- Forventet **utbytte Skagerak Energi:** 160 mill. kr i 2027. Estimert til 105. mill. kroner i 27-29.
- Forventet **utbytte Porsgrunn Utvikling:** 5 mill. kr i året
- **Avkastningen** på langsiktige plasserte midler satt til 6%, noe som gir avkastningsforventning på 40 mill. kroner.
- **Gjennomsnittlig renter** forventes opp til 4,3 % i 2027 og ned til 4,1% i 2030. Nesten 1% mer enn hvordan rentebildet så ut for ett år siden.
- Usikre **anslag**: Strøm, inntekter ressurskrevende tjenester, videre utvikling rentemarkeder, **endelig vedtatt statsbudsjett**.

PORSGRUNN KOMMUNE

Utvalgte investeringer i perioden 27-30

Nytt renseanlegg:	700 mill. kr
Østre Brygge:	270 mill. kr
Ny barneskole:	410 mill. kr
Omsorgsboliger:	215 mill. kr
Trinn 3 Mule:	148 mill. kr

Ungdomsklubb i sentrum: 20 mill. kr

Egenfinansiering:

35% i 2027

37% i perioden 27-30

PORSGRUNN KOMMUNE

Utvalgte driftstiltak i perioden 27-30

• Utsatt tilpasning Oppvekst	Ca 26 mill redusert ramme innen 2030
• Økt Sosialhjelp	8 mill årlig
• Nye tiltak helse og omsorg	Ca 14 mill årlig
• Driftskonsekvenser sykehjem og omsorgsboliger	ca 40 mill i 2030
• Vedlikehold	Fra 20 – 30 mill i 2030

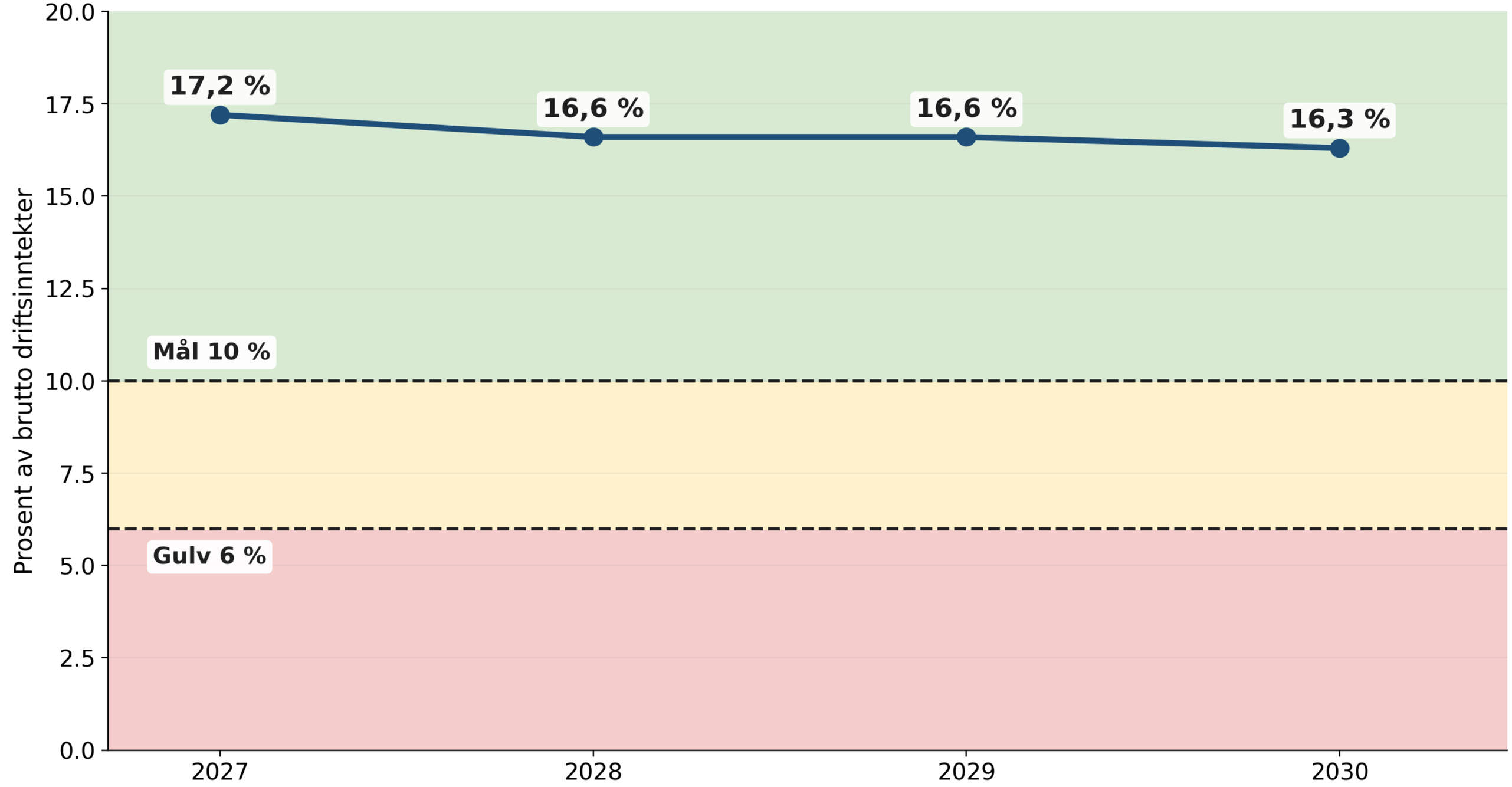
PORSGRUNN KOMMUNE

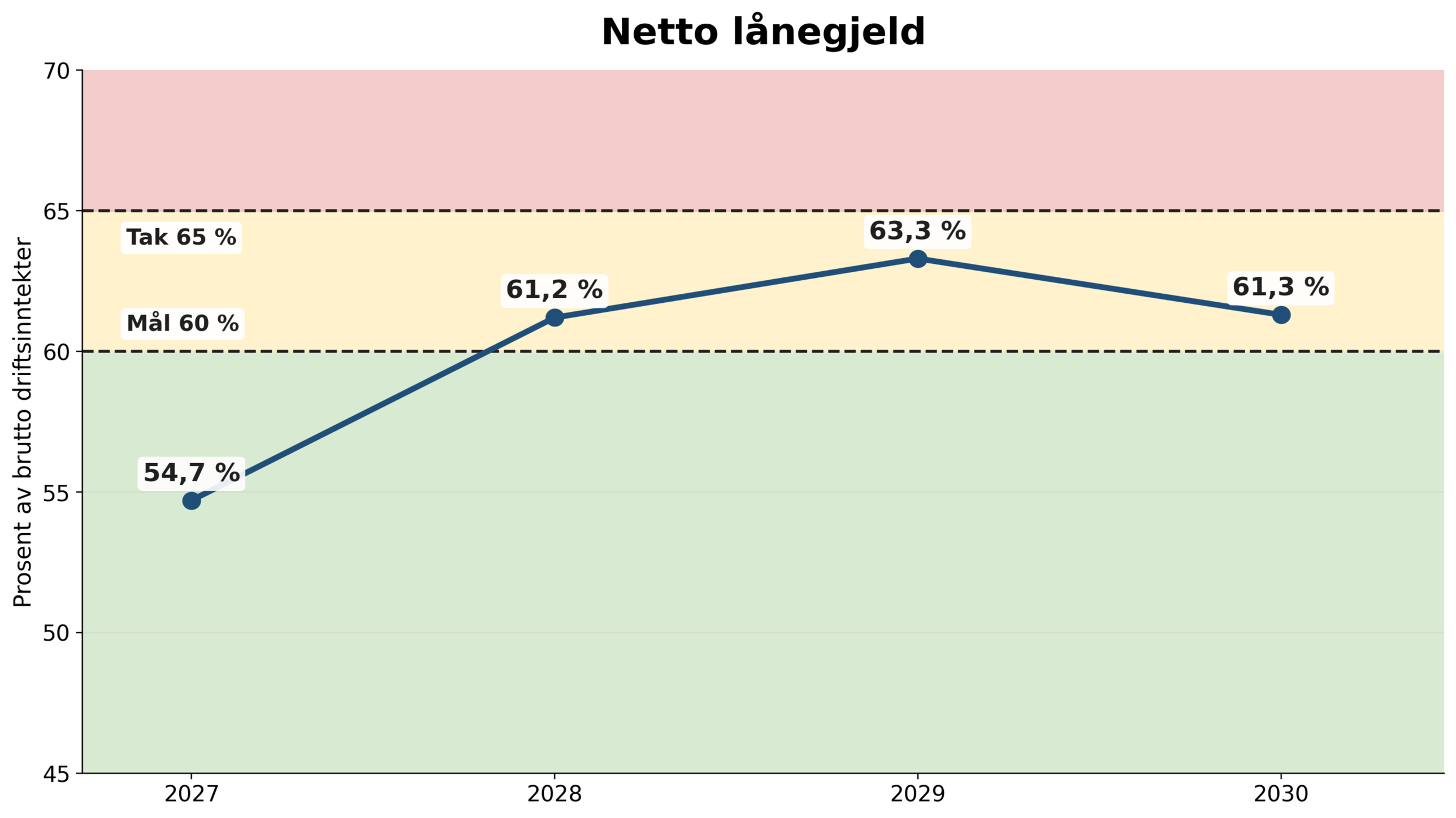
Finansielle måltall

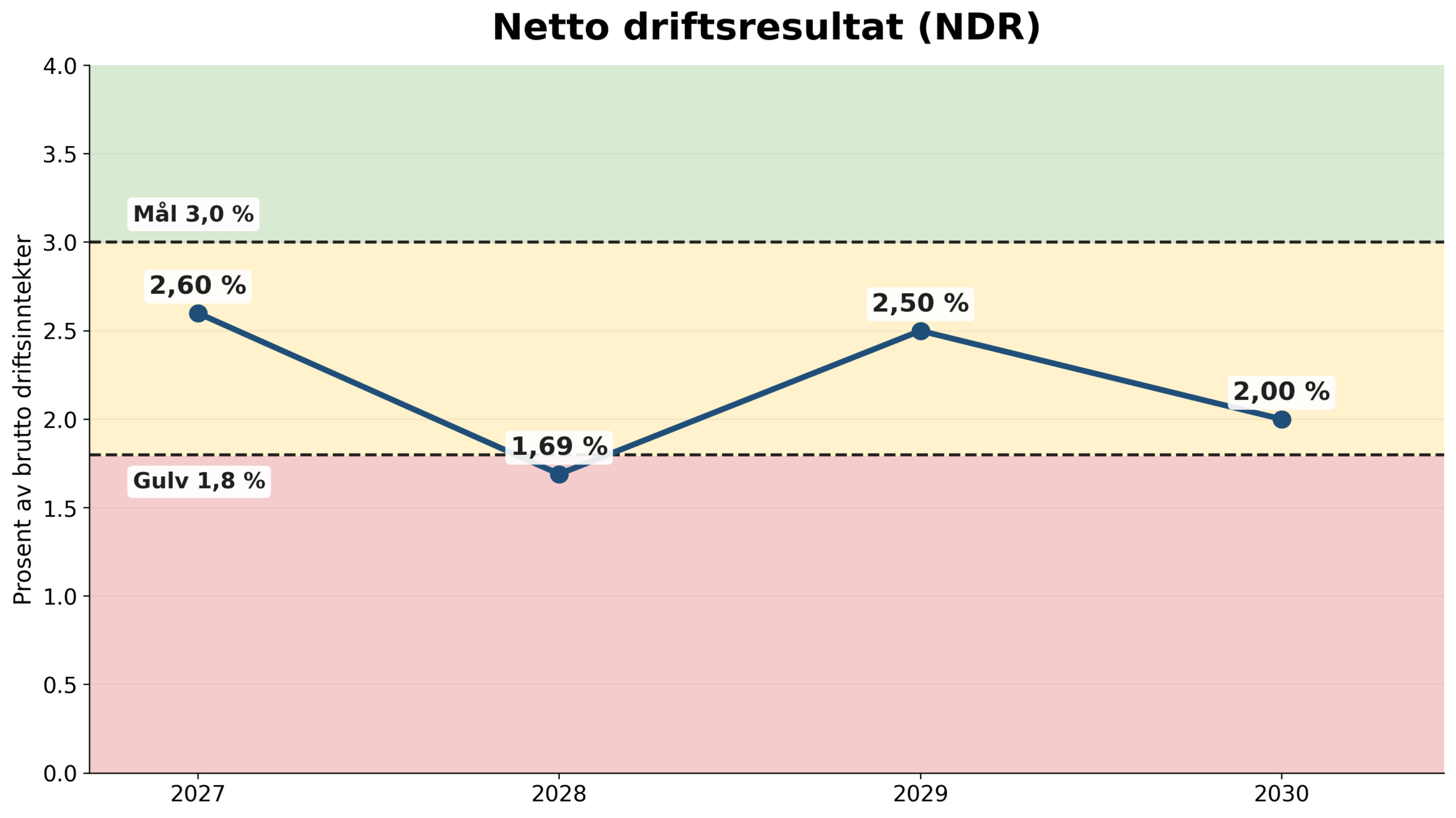
Måltall	Mål oppnådd	Mellom mål og grense	Grensebrudd
Netto driftsresultat	≥ 3,0 %	1,8 til < 3,0 %	< 1,8 %
Fritt disposisjonsfond	≥ 10 %	6 til < 10 %	< 6 %
Renteeksponert gjeld	≤ 60 %	Over 60 til 65 %	> 65 %

Minst 30 % av investeringer skal være egenfinansiert

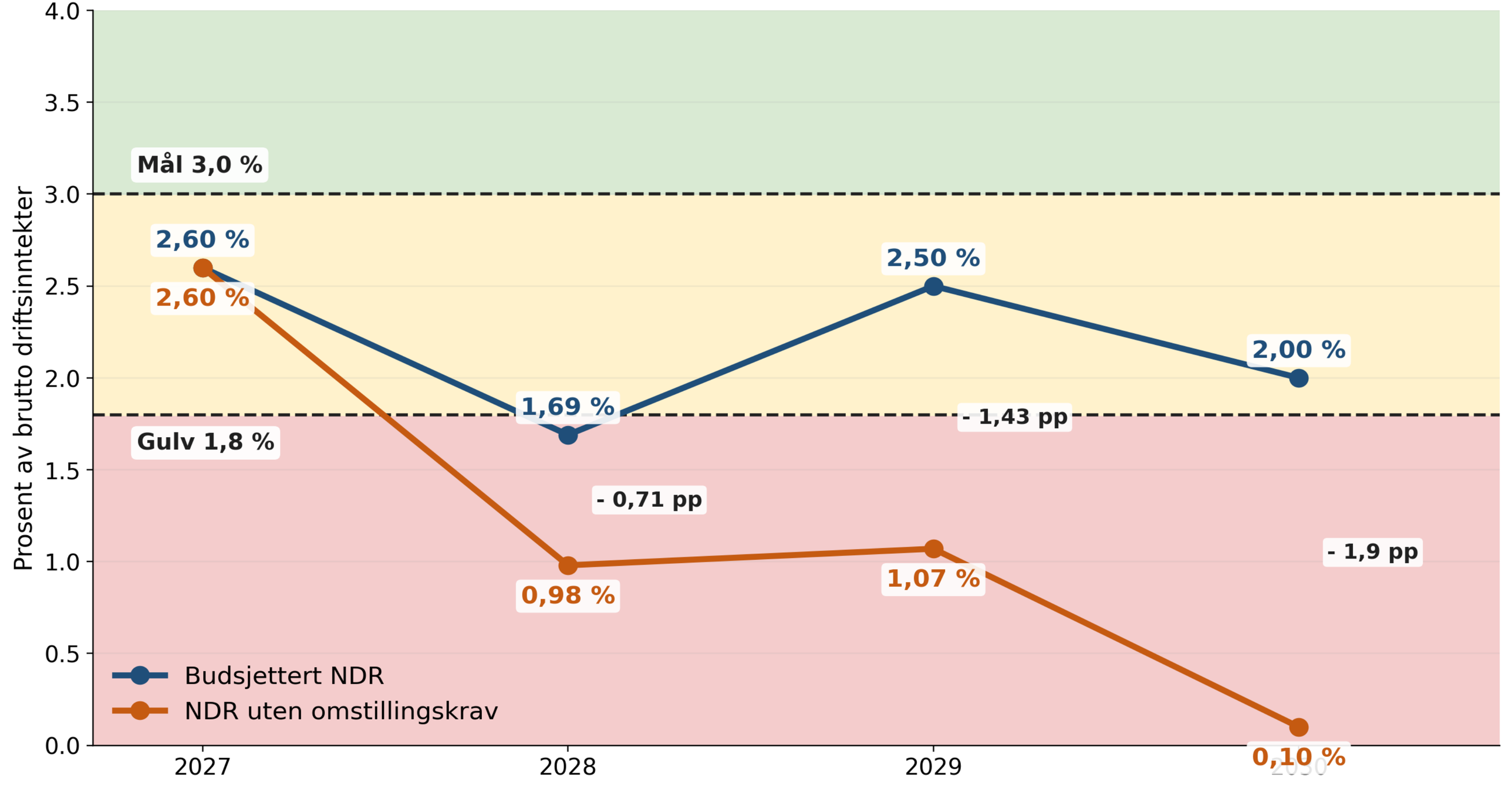
Disposisjonsfond

Netto lånegjeld
Prosent av brutto driftsinntekter
70
65
60
55
50
45
Tak 65 %
Mål 60 %
54,7 %
61,2 %
63,3 %
61,3 %
2027
2028
2029
2030

Netto driftsresultat (NDR)
Prosent av brutto driftsinntekter
4.0
3.5
3.0
2.5
2.0
1.5
1.0
0.5
0.0
Mål 3,0 %
Gulv 1,8 %
2,60 %
1,69 %
2,50 %
2,00 %
2027
2028
2029
2030

Netto driftsresultat – med og uten omstillingskrav

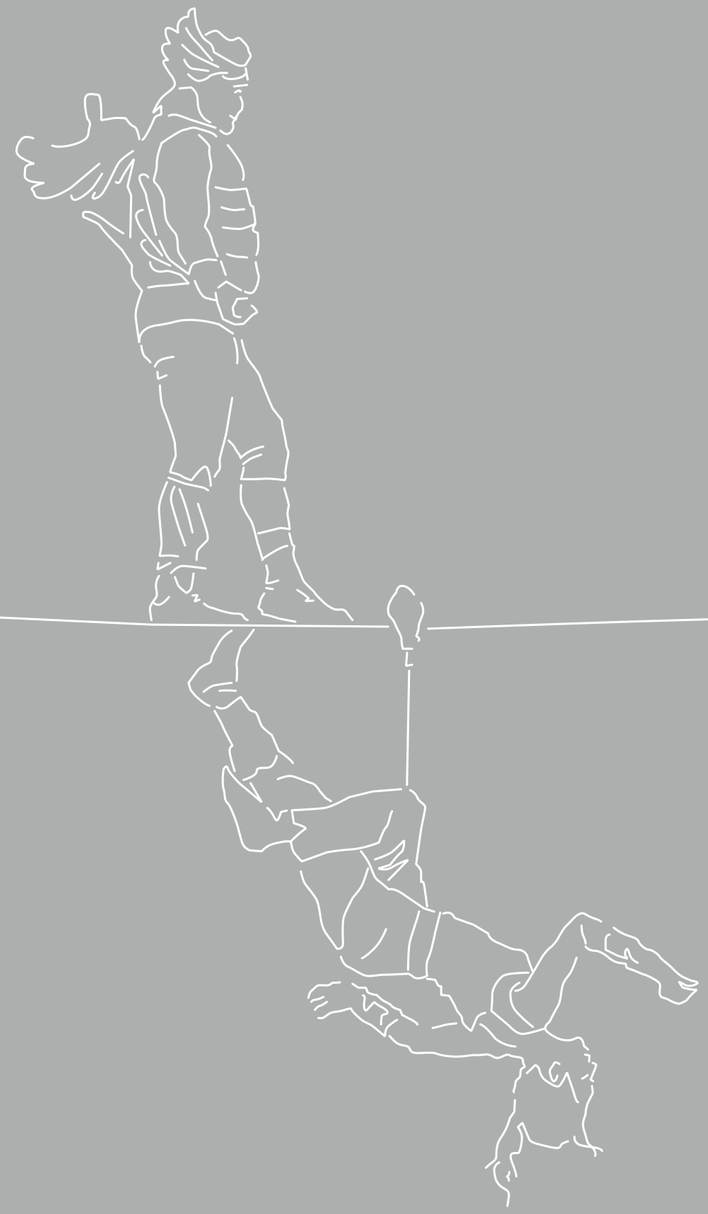

Hvorfor omstillingspakke?

- Tenke langt – handle nå, **planen går mot 2030!**
- Renteutgifter går oppover.
- Økt satsing på vedlikehold betyr reduserte driftsresultat på kort og mellomlang sikt.
- Reduserte inntekter integreringstilskudd krever omstilling.
- Demografiske endringer krever tilpasning.

PORSGRUNN KOMMUNE

Sentrale staber

• Sentrale staber - Økonomi og strategi

Fokus på store prosjekter som **ERP-anskaffelse** og utredning om potensielt **interkommunalt samarbeid** på regnskap, lønn og arkiv

PORSGRUNN KOMMUNE

Sentrale staber

HR-strategiske hovedprioriteringer 2027–2030

HR og organisasjon skal bidra til at Porsgrunn kommune har **ledere, medarbeidere og organisasjonskapasitet** som gjør kommunen i stand til å møte framtidens tjenestebehov gjennom **god ledelse, kompetente medarbeidere, inkluderende arbeidsplasser og kontinuerlig omstilling.**

PORSGRUNN KOMMUNE

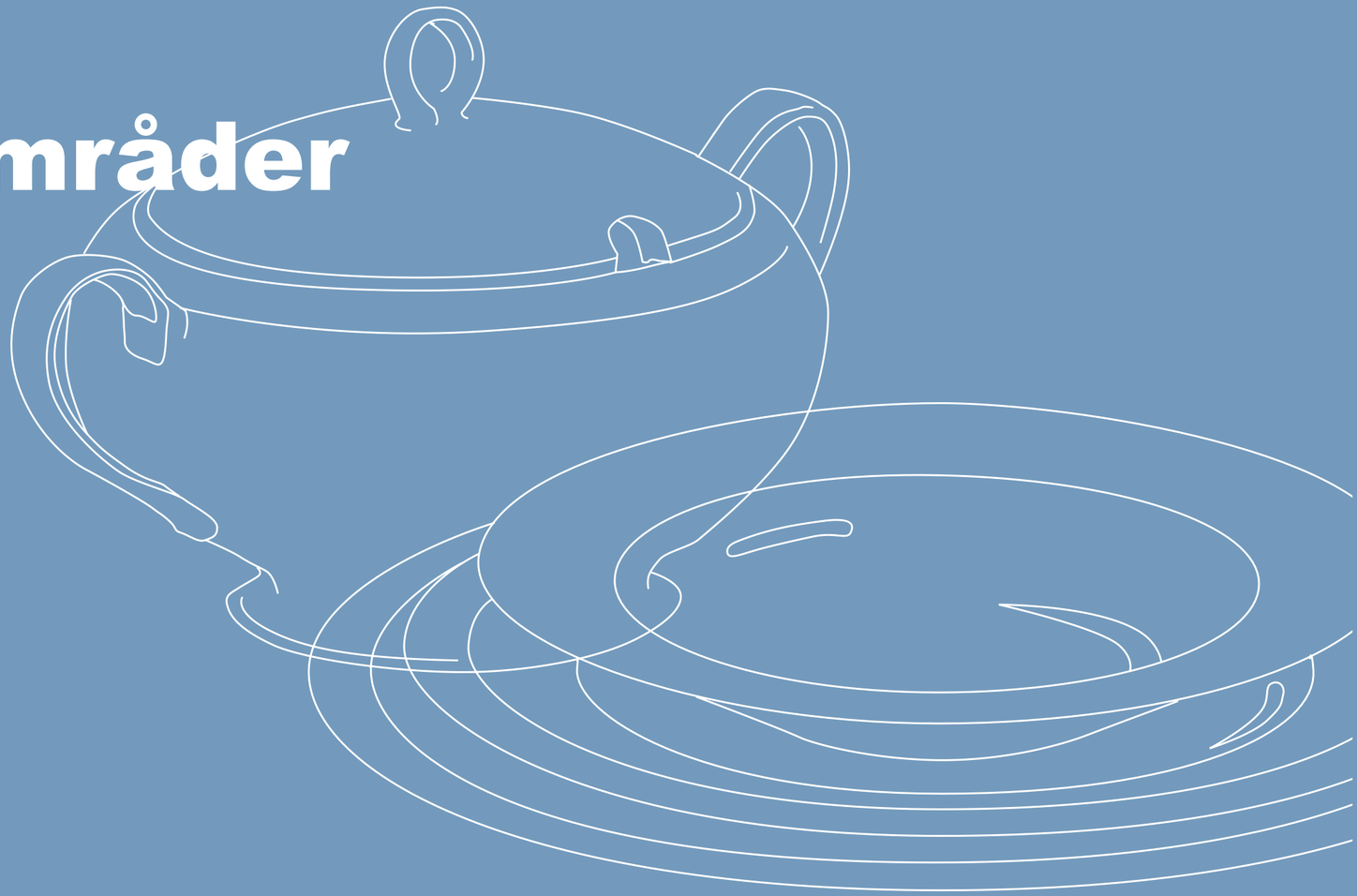
Sentrale staber

HR-strategiske hovedprioriteringer 2027–2030

1. Sikre **framtidig arbeidskraft** og kritisk **kompetanse**
2. Være en **inkluderende arbeidsgiver** som bidrar til redusert utenforskap
3. Styrke **ledelse, styring** og organisasjonens gjennomføringskraft
4. Bygge en **omstillingsdyktig** organisasjon

PORSGRUNN KOMMUNE

Kommunalsjefsområder

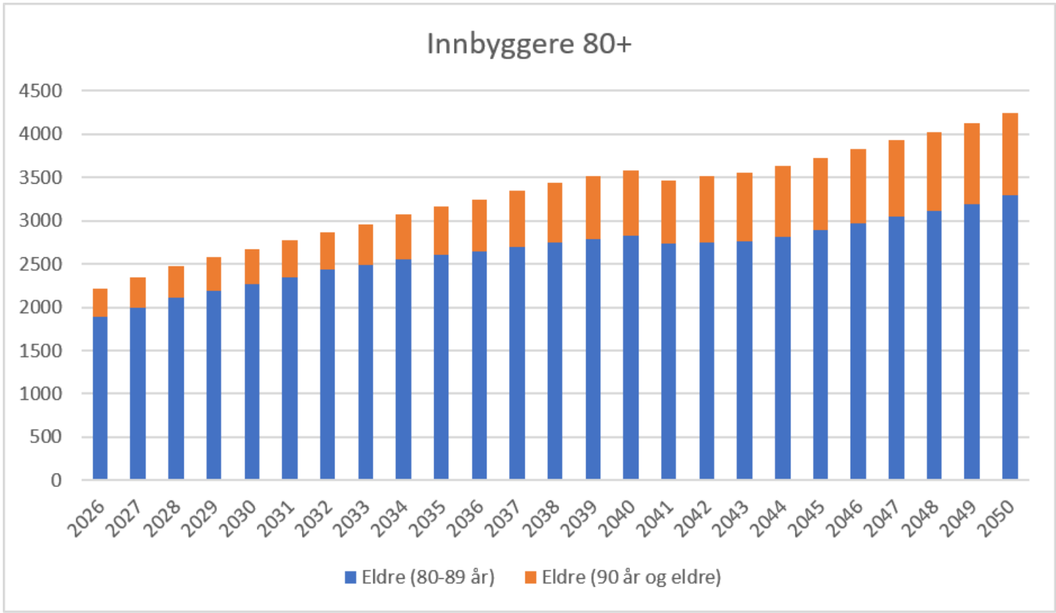

PORSGRUNN KOMMUNE

Helse og mestring

Utfordringer:

- Økende antall innbyggere over 80 år
- Økende antall yngre innbyggere med behov for omfattende tjenester
- Redusert tilgang på kvalifisert personell
- Økt utenforskap -særlig blant unge, men også i andre livsfaser

Nåsituasjonen:

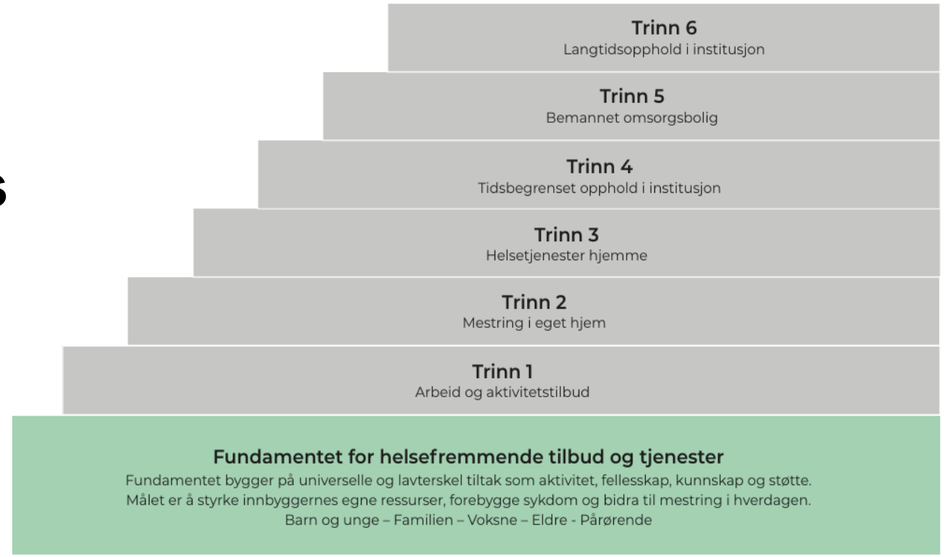
- Stort press på tjenestene
- Behov for å sikre riktig struktur/ organisering (flere under samme tak)

PORSGRUNN KOMMUNE

Helse og mestring - innsatsområder

(Temaplan helse og mestring – Sammen om god helse)

Innsatsområde 1: **Aktiv og selvstendig**
Innsatsområde 2: **Forebygging og tidlig innsats**
Innsatsområde 3: **Mobilisering og samskaping**
Innsatsområde 4: **Teknologi og innovasjon**
Innsatsområde 5: **Hjelp som hjelper**
Innsatsområde 6: **Klokskap og attraktivitet**

Hovedretning: Vi skal mobilisere ressursene i mennesker, lokalsamfunn og teknologi, slik at flere kan mestre eget liv og vi kan bruke helse- og mestringstjenestene der behovet er størst.

PORSGRUNN KOMMUNE

Oppvekst
(NAV, skole, barnehage, støttetjenester)

- **Utfordringer:**
  - Fallende barnetall, ledig kapasitet og strammere økonomiske rammer
  - Flere barn, unge og familier har sammensatte behov
  - Utenforskap og kompetansebehov krever mer samordnet innsats
  - Mange unge står utenfor arbeid og utdanning

  - Kapasitet, struktur og ressursbruk må tilpasses samtidig som kvaliteten i tjenestene ivaretas

PORSGRUNN KOMMUNE

Oppvekst - satsingsområder

- Videreføre arbeidet med barnehage- og skolestruktur for å tilpasse til fallende barnetall og ledig kapasitet
- Fortsette samordning i oppvekst for mer helhetlig styring
- Styrke samarbeidet mellom oppvekst, helse og samfunn (frivillighet) for å forhindre utenforskap
- Styrke innsatsen for at flere unge kommer i utdanning, arbeid eller aktivitet
- Implementere plan for oppvekst

PORSGRUNN KOMMUNE

Samfunnsutvikling

Status

- Leverer stabile tjenester innen eiendom, teknisk infrastruktur, samfunn, klima, plan og byggesak
- Høy investeringsaktivitet innen vann, avløp, eiendom, byutvikling og samferdsel

Utfordringer

- Oppgraderingsbehov på kommunale bygg
- Nye miljø- og rensekrav medfører betydelige investeringer innen vann og avløp
- Klimaendringer krever økt innsats innen sikring, overvannshåndtering og tilpasning
- Økt infrastrukturansvar, blant annet overtakelse av kommunale veier etter ny E18

PORSGRUNN KOMMUNE

HØP 2027–2030 prioriterer å ta vare på det vi har, møte framtidige miljøkrav og samtidig legge til rette for vekst, attraktivitet og bærekraftig samfunnsutvikling

Klima, miljø og næring

- Ny klima- og energiplan
- ENØK, solenergi og energieffektive bygg
- Nytt renseanlegg og fornyelse av VA-nettet
- Ny næringsplan for vekst og arbeidsplasser

Eiendom og infrastruktur

- Økt vedlikehold av bygg og boliger
- Trafikksikkerhet, gatelys og uteområder
- Arealeffektivisering

By- og stedsutvikling

- Utvikling av sentrum og Østre Brygge
- Tilrettelegging for boliger og næringsliv
- Møteplasser, kultur- og nærmiljøtiltak

Strategier for ansvarlighet og omstilling

- **Tilpasse tjenester** etter innbyggeres behov og befolkningssammensetningen
- Holde fast ved **økonomiske nøkkeltall**
- **Forebygge fremtidig press** på tjenestene – særlig innen helse og mestring
- **Jobbe på nye måter** og prioritere **de som trenger oss mest**
- Jobbe kunnskapsbasert og være i **forkant av nødvendig omstilling**

=> Tenke langt og handle nå

PORSGRUNN KOMMUNE

Videre budsjettprosess

- Publisering og orientering : 22. oktober
- Spørsmål og svar : Åpnes i dag
- Budsjettmodul : 06. november

- Formannskapet : 19.11.26
- **Bystyret** **: 10.12.26**

